

Szaknyelvekről és szakfordításról Adán

Adán, a jugoszláviai Vajdaságban rendezték meg, immár harmadik alkalommal, a városka nagy szülöttjének - SZARVAS Gábor nyelvtudósának - az emlékére a jugoszláviai Magyar Nyelvművelő Napokat. Ebben az évben a tudományos tanácskozás témáját a magyar szaknyelvek, illetve a szerbhorvát-magyar és magyar-szerbhorvát szakfordítás problémái képezték.

Négy vajdasági /MIKES Melánia, dr.HOCK Rezső, dr.HORVÁTH Mátyás és GOMBAR Imre/, valamint két meghívott magyarországi előadó /dr.MERLNYI Imre és dr.TARNÓCZI Lóránt/ tartotta a referátumokat, amelyekhez a jelenlévő vajdasági és magyarországi szakemberek /közöttük dr.BÁRCZI Géza, dr.BENKO Loránd, dr.DEME László, dr.KÁLMAN Béla, dr.GRETSY László/ nagy számban szóltak hozzá. Az előadások szövegét a dr.PENAVINNE Olga vezette szervező bizottság előre le-sokszorosítottatta és megküldte minden résztvevőnek. Jugoszláv részről megjelent a vajdasági tartományi kormány képviselője, Ada város vezetője, a Jugoszláviai Magyar Nyelvművelő Egyesület tisztikara, s ott volt a belgrádi magyar nagykövét is.

A tudományos ülés után a Nyelvművelő Egyesület tisztújító közgyűlést tartott, amelyen MINDA Tibort, a tartományi kormány volt miniszterelnök-helyettesét választották meg új elnöknek. Dr.MATKOVICS József, a belgrádi alkotmánybíróság tagja, az eddigi elnök, alelnök lett. Ez is bizonyítja, hogy Jugoszláviában milyen jelentőséget tulajdonítanak a magyar nyelvhasználatnak és nyelvművelésnek.

A "Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok" szervező bizottságának az élére dr.HORVÁTH Mátyás került, mint új vezető. A következő tanácskozásra 1976-ban kerül sor, ugyancsak Adán.

dr.Tarnóczy Lóránt

OKTATÁS, KÉPZÉS

A könyvtártechnikusi szakképzettség fejlődésének néhány problémájáról

A Német Szocialista Egységpárt /SED/ 8. kongresszusán határozatot hoztak a szocialista könyvtárügy fejlesztésére. E feladat megvalósításának keretében az 1969/70. tanév kezdetétől egységesítették a középfokú könyvtárosképzést az NDK-ban mind a könyvtárügy, mind az információs és dokumentációs munka egész területén. A tapasztalatok leszűrésére most került sor.

A központi utasításnak megfelelően egységes tanterv alapján, egységes szakmai képzés bevezetésével, évente több mint 100 tanuló

váltak - kétéves tanulmányi idő után - szakképzett könyvtártechnikussá.

A gyakorlati oktatást mindig az illetékes könyvtári szakág tan-
könyvtárában végzik; az elméleti képzés pedig a sondershauseni Zent-
rale Berufsschule /Központi Szakiskola/ falai között, illetve vala-
mely városi vagy üzemi szakiskola könyvtártagozatos osztályában -
Berlinben és Lipcsében - folyik. Az elméleti szakoktatás az első év-
ben minden tanuló számára egységes, a második évben azonban a két fő
szakág - az állami közkönyvtárak és szakszervezeti könyvtárak, vala-
mint a tudományos közkönyvtárak és szakkönyvtárak, továbbá informáci-
ós és dokumentációs intézmények - számára a technikusokat már szako-
sitott tanterv alapján képzik.

Az elmúlt négy és fél év tapasztalatai azt bizonyítják, hogy az
új módszer kiálta a próbát. 1970-ben voltak az első képesítővizsgák,
azóta - 1973-ig - egyedül a sondershauseni Zentrale Berufsschule osz-
tályaiban 248 tanuló fordult meg, ezek közül 206 a közművelődési há-
lózatba került. Jelenleg 159 másodéves és 124 elsőéves tanulójuk van.
Ha azokat a tanulókat is számba vesszük, akik 1971 és 1973 között a
berlini és lipcsei könyvtártagozatos osztályokban végeztek, illetve
jelenleg résztülnek képzésben, megállapíthatjuk, hogy máris 430 u-
jonnan képzett könyvtártechnikus tevékenykedik és további 410 vesz
részt oktatáson.

A sondershauseni Zentrale Berufsschule 140 tanuló kiképzésére al-
kalmos. Az oktató-nevelő munkát 9 főfoglalkozású tanerő és 4 nevelő-
tanárnő végzi. Az iskolában 5 osztályterem, klub- és társalgó helyi-
ségek, kb. 10 000 kötetes könyvtár, valamint több laboratórium talál-
ható.

A szakmai gyakorlati képzésben kb. 50 állami közkönyvtár, kb. 30
egyetemi és főiskolai könyvtár, néhány szakszervezeti könyvtár, to-
vábbá több információs és dokumentációs intézmény vesz részt.

Az oktatók számára évente rendszeresen oktatói konferenciákat és
továbbképző tanfolyamokat szerveznek és rendeznek a sondershauseni
szakiskolában.

A könyvtártechnikus-képzés további fejlődése érdekében a követ-
kező feladatok megoldása szükséges:

a tanulók osztályjellegű nevelésének megjavítása; sokoldaluan
művelt, politikailag fejlett, öntudatos káderek képzése;

az elmélet és gyakorlat, illetve az elméleti és gyakorlati okta-
tás egységének biztosítása;

a kötelező állami tantervhez igazodva, az oktatás színvonalának
emelése;

a gyakorlati képzés területén a tervszerű oktató és nevelő mun-
ka fejlesztése;

a képesítővizsga tartalmi és módszertani követelményeinek, vala-

mint a gyakorlathoz való viszonyának további tökéletesítése;

a könyvtárosképzés minden résztvevőjének, különösen pedig az elméleti oktatás tanerőinek és a tankönyvtárakban oktatóknak állandó politikai-ideológiai, pedagógiai-pszichológiai és könyvtártudományi továbbképzése.

A tanulók politikai-ideológiai nevelése a tankönyvtárakban nemcsak az egyes speciális nevelőknek, hanem a könyvtárvezetőknek, minden vezető beosztású munkatársnak, sőt, a könyvtár egész kollektívájának is feladata és kötelessége. A nevelőmunkát egyrészt felelősségteljesen, tervszerűen, következetesen, másrészt körültekintően és elővigyázatosan kell végezni, tekintettel arra, hogy az oktatási idő a fiatalok életének a legfogékonyabb, de egyben a legbonyolultabb szakaszára esik. Ennek a nevelőmunkának kell biztosítania személyiségük további fejlődéséhez a döntő szellemi-kulturális, politikai-világnevelési és gazdasági-anyagi alapot.

/Der Bibliothekar, 28.k. 4.sz. 1974.ápr. p.222-227./

A rendszerelemzés és rendszertechika oktatása

A tudományok fejlődése egyrészt önfejlődés, másrészt új tudományágak keletkezése útján történik. Ez utóbbi folyamatot alapvetően két tényező váltja ki:

a specializáció, vagyis annak igénye, hogy egy-egy jelenséget önmagában is minél alaposabban megvizsgáljunk és a generalizáció, vagyis annak igénye, hogy keressük a jelenségekben meglévő általános, közös törvényszerűségeket, összefüggéseket. Ez utóbbi igény hozta létre a rendszerelemzést és a rendszertechikát.

A rendszerelemzés mint tudományág meghatározására több kísérlet történt/pl. "... olyan tudományág, amely rendszerek elemzését, szintetizálását és értékelését végzi", vagy "... olyan tudományág, melynek révén valamely komplex problémát a részek közötti összefüggések feltárása és egy objektív kritérium optimalizálása útján oldanak meg" stb./. Ezek a meghatározások azonban túl általánosak és nem mutatnak rá a rendszerelemzés és egyéb rokon-tudományágak, pl. az operációkutatás közti különbségre.

Ennek a hiányosságnak a részbeni felszámolására az Egyesült Államok különböző főiskoláin 445 olyan tantervet dolgoztak fel számítógép segítségével, amely a rendszerelemzés és rendszertechika oktatására szolgált. A feldolgozott adatokból kiderült, hogy melyek a leggyakrabban előforduló témák: